

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

3/4 „ . . . 10 „

1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.60.

Za Ameriko in inozem-

stvo . . . K 20.—

Posamične številke sta-

nejo . . . 10 vin.

Na naročila brez dopolne na-

ročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v I. nadst. na levo v Gorški
Tiskarni.

Narčnino in oglase je plačati
loco Gorica.

Oglašni in poslanec se računijo
po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat
16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12
vin. vsaka vrsta. Večkrat po po-
godbi. Večje črke po prostoru.
Reklame in spisi v uredniškem
delu 30 vin. vrsta. — Za obliko
in vsebino oglasov odklanjamo
vsako odgovornost.

Car Ferdinand.

(Konec.)

Zviti nemški in Jugoslovanom sovražni diplomati, ki so leta 1878. onemogočili na berlinskem kongresu veliko, neodvisno Bulgarijo, vendar niso dosegli svojega namena.

Bulgarija je sicer morala do najnovejšega časa — komaj 4 leta je od tega — celo plačevati svoj danak (tribut) Turčiji, v znak, da je država podrejena Sultanovemu suverenstvu. Diplomatski zastopniki Bulgarije v inozemstvu se niso smeli imenovati poslani, ampak agenti. Poniževalno je bilo to za Bulgarijo; pa realni Bulgari so dobro vedeli, da to ne znači mnogo. Čutili so, kako narašča njih državna sila; za formalnosti se niso prav nič brigali. Neustrašeno, z občudovanja vredno treznostjo svojega plemena so se prizadevali izpremeniti prejšnjo orientalsko Bulgarijo v povsem moderno državo. Vse, kar je novega, evropskega, sodobnega, to je imelo za nje močno privlačno silo. Ako Bulgar nekaj napravi, zida hišo, si uredi tovarno, mora biti vse urejeno po najnovejšem vzoru zapadne Evrope. Malo je narodov, ki bi imeli tako realen smisel za to, kar je novega, praktičnega in potrebnega. In vsled tega je naraslo bulgarsko blagostanje: pojavili so se začetki bulgarske industrije in nam se obeta, da Bulgarija, spojena potem carinske unije z drugimi balkanskimi državami, skoro postane tudi denarno in gospodarsko silna.

In vse to je posledica nenavadnih državnih sposobnosti carja Ferdinanda. Slovani so ga sicer neredko napadali, češ, da je Nemec in da je njegova politika samo vsenemštvu v korist. Danes se pa vidi, da so Bulgari potrebovali takega sposobnega vladarja in noben Nemec menda vsenemštvu ni v tej meri škodoval kakor Koburzan Ferdinand.

Pa vsa hvala seveda ne gre Ferdinandu; brez Bulgarov Ferdinand tudi ničesar ne bi dosegel. Iстина je, da je Fer-

dinand izreden diplomatičen talent. Pa vprašajmo se, ali bi bil to dosegel, ako ne bi stali na njegovi strani domači sposobni diplomati?

Treba je priznati, da je moral car Ferdinand z nadčloveško silo krotiti stranke, da so se mu podredile in da so zasledovale ono smer, ki je bila Bulgariji v prosoh. Ferdinand je bil mnogokrat v smrtni nevarnosti in kak političen komplot je bil njegovemu življenju marsikaterikrat nevaren. To ni bila lahka naloga, si ohraniti vladu v tej mladi Bulgariji, prekipevali sil, v tej Bulgariji, kjer se je s tako brutalnostjo toliko strank borilo za prvenstvo. Car Ferdinand ni posebno tenkočuten. Marsikateremu ministru je pokazal kratkomalo vrata in pri taki priliki so mu ušle tudi sočne nemške psovke: »Sie Schwein!«

Bulgarski parlamentarizem je še jako mlad in ni se čuditi, da parlamentarno življenje in politična dostojnost nima v Bulgariji dostikrat niti onih zunanjih oblik, ki se vendar vsaj včasih pri nas še pojavljajo, četudi samo morebiti v razmerju med vladarjem in njegovimi ministri. Treba je priznati, da je bil Ferdinand dosedaj samovladar, v marsikaterem oziru despot, in naloga bodočnosti je, da se bulgarske parlamentarne razmere popravijo in da zavlada v tej svobodni državi tudi dostojno politično življenje.

Iz knjige

o najvažnejših političnih in socialnih strankah in strujah ali kratek uvod v praktično politiko.

Zadnjič smo omenili, da je izšla v Celju pod naslovom »O najvažnejših političnih in socialnih strankah in strujah ali kratek uvod v praktično politiko« knjiga, ki je vredna, da si jo nakupi in pazljivo čita vsak, kdor se peča s politiko, in vsak sploh, kdor hoče vedeti in umeti, kaj je pravzaprav liberalizem, klerikalizem, socializem itd.

spremenilo v zlobo, ki je kazala vse predmete, ki so jo obdajali, še bolj črne in brezupne. »Mogla bi zblazniti od zlobe!« je govorila sama sebi. Spočetka jo je ta zloba celo tešila: precejnja mera trpke naslade je tudi v sovraštvu in zaničevanju celega sveta. Toda Manjička ni mogla vsled svoje narave predolgo ostati v tem stanju. Ostro čuvstvo zlobe jo je izmučilo, iskala je instinktivno izhoda: ako ne miru, pa vsaj nekako pomirjenje živcev. Dnevnik Klavdije Antonovne ji je odvrnil misli od gnječe onih utisov, ki so jo neprestano razdražali, in njeni živci so se z zadovoljstvom oprijeli tega predmeta ter se pričeli odpočivati.

Po svoji navadi je sedela ta dan v šoli za svojo mizico hladna in resna, vstajala, hodila k učencem in jim razlagala. Toda na njenem čelu ni bilo onih dveh brazd, ki sta povzročali strah in trepet učencem, obrvi se niso mrisile, in v očeh ni gorel tisti plamen, ki se je pojavljal preje tudi pri najneznatnejši napaki kakega paglavca. A najbolj nenavadno je bilo to, da ni ta dan niti jednega otroka doletela kaznen, niti kletanje na kolenih niti izgon v kot, dasiravno se marlovski naraščaj danes ni kazal prav nič boljšega.

Manjička se ni mnogo bavila z razlaganjem. Polastila se je je želja, da bi premišljevala. Njene misli so dobile še včeraj neko gotovo smer, in se niso hotele

Iz te knjige ponatiskujemo kratek sestavek »Peto poglavje. Narodna stranka«.

Tani čitamo:

1. Probujanje narodne zavesti.

Prvo buditeljsko delo opravljajo po navadi učenjaki, katerim je vsak političen namen popolnoma tuj. Pred vsem se oglašajo jezikoslovci, ki proučujejo narodno govorico ter pišejo slovnice in slovarje, njim se pridružujejo nabiratelji narodnega blaga, ki zapisujejo narodne pesmi in pravljice, opisujejo narodne šege in navade i. t. d. Za temi prihajajo zgodovinarji, verski pisatelji, zastopniki raznih praktičnih strok, ki pišejo v domačem jeziku, da bi svojim rojakom vcepili boljša gospodarska načela in boljše metode, ki so se pri sosednih narodih obnesle. Na ta način se čedalje bolj vtrja zavest krvne in plemenske sorodnosti med ljudmi, ki govore isti jezik, ki imajo iste ali prav podobne običaje, skupno preteklost in kot prebivalstvo določenega ozemlja tudi skupne materialne koristi in skupno bodočnost. V minolih stoletjih je bil čut narodne vzajemnosti ljudstva skoro popolnoma neznan in tako slab, da ni imel na politiko nikakega upliva. Politiko so delali vladarji po svojih osebnih interesih. Francoska revolucija in še prav posebno Napoleonske vojske so za probujanje narodne ideje in naredne neodvisnosti neizmerno veliko storile.

Napoleonova vlada je na različne narode različno uplivala; tako je v Španciji, katere si je francoski cesar podvrget, vzbudila tak odpor, da so se njegovi vladarji uprli ter se osvobodili. Ideja narodnega zedinjenja in neodvisnosti nemškega naroda se je istotako porodila iz bojov proti Napoleonovi vladi. Z druge strani je pa Napoleon Italijane združil v veliko državo, ki je bila sicer pod njegovo vrhovno oblastjo, katera je pa pomenila za italijanski narod velik napredek. Pod Napoleonom so bili Italijani ne samo narodnemu združenju bližje, uživali so tudi ugodnosti pravičnejše vlade in boljše državne uprave ka-

ustaviti. Manjička je gledala otroke in opazila, da so danes prav tako zamazani, divji in neotesani kakor včeraj, ali to je nič več jezilo. »Kaj so oni krivi, da so taki? In tudi tega niso oni krivi, da se moram jaz ubijati z njimi. Tega je kriva mama in oči, a ne oni. Bolj sem jaz kriva, ker sem se lotila takšnega posla, ki mi je zoprno. Od tega imajo otroci samo škodo. Zakaj če bi jaz ne bila vzela tega mesta, bi dobili drugega učitelja, ki bi morda ljubil svoj posel, in od tega bi imeli oni korist. Resnica je pred vsem ta, — oni me živijo in jaz jim moram biti še livaležna za to.«

Zadnji zaključek je spravil njo samo v začudenje. Včeraj bi pač še ne mogla reči, da se ji bodo danes take misli porajale v glavi. Ali danes je bila hladna in mirna in hotela je biti dosledna v mislih.

Otroci so seveda takoj opazili učiteljičino spreminbo; toda zastrašeni od Manjičke, so si razlagali to po svoje. To se jim je zdelo kakor znak preteče velike razjarjenosti; čakali so, da se učiteljica zdaj, zdaj razjezi, da plane in zakriči ter da namlati vse po vrsti z ravnilom. Ko pa je bilo pouka konec, so se razšli v še večjem strahu kakor doslej.

Hivirja je bila Manjički vedno bolj povšeči. Po obedu se je pojavila popolnoma izredno nova skleda, — neka jed iz skuhanega sadja, česar ni bilo niti o praz-

kor prej pod različnimi monarhi, ki so vladali v raznih italijanskih državah.

Tudi Slovenci so bili pod Napoleonovo vlado prvič zedinjeni v eno samo upravno celoto. To dejstvo je prav znatno pripomoglo k našemu narodnemu in političnemu probujenju. Ko se je Napoleonovo cesarstvo zdrobilo, je bilo tudi njegove Ilirije ali naše zedinjene Slovenije konec. Slovenci so bili zopet razdeljeni v prejšnje kronovine, ideja je pa ostala in prodira v dobi taborov z vso silo na dan. »Zedinjena Slovenija« je bil klic, ki je takrat odmeval povsod, kjer bivajo Slovenci. Ta ideja še tudi danes ni mrtva in živi, četudi morda v drugi obliki v narodu, ki čuti, da ga sedanja razcepljenost duši in mori ter mu onemogoča naravni razvoj.

2. Razcepljenost slovenskih dežel z državnega stališča.

Naš mali slovenski narod je zastopan v šestih deželnih zborih. Ta silna razcepljenost slovenskih dežel ni samo nenaravna, temveč tudi zelo krivična. Vsled te razkosanosti imamo Slovenci samo v kranjskem deželnem zboru večino; v korškem deželnem zboru smo praktično brez zastopstva, kajti eden ali dva poslanca proti tako veliki in brezobzirni nemški večini vendar nič ne zmoreta. V štajerskem in tržaškem deželnem zboru imamo sicer več zastopnikov, nikakor pa ne dovolj, da bi mogli naše narodne, gospodarske in kulturne koristi uspešno zastopati. V goriškem deželnem zboru je enako število slovenskih poslancev, razmere so pa vendar za nas tako neugodne, da se upoštevajo v prvi vrsti interesi Italijanov, dočim se nas Slovence pita z ostanki ter se nad deli miloščina. V Istri je večina prebivalstva slovenske in hrvatske narodnosti; v deželnem zboru pa imajo vkljub temu večino Italijani, kateri to svojo predpravo tako brezobzirno izkoriščajo, da deželni zbor že leta ne deluje več. — Vsled te razcepljenosti je večina slovenskega naroda pod trdim in krivičnim jerobstvom Nemcev in Italijanov, kateri si z velikim uspehom prizadevajo naš

nikih. To je napravila Hivirja na svoj račun in sama si je izprosila skuhanega sadja pri cerkovnikovi ženi. Pri tem ni pozabila povedati cerkovnikovi ženi svojih povšečnih utisov.

»Jaz opažam, da se je naša gospodična, to se pravi učiteljica, omečila... In še kako! Napram svoji materi kakor da je postala nežnejša, in kako bi rekla, vede se po človeško... Ali preje, kaj je bilo! Ničesar drugega ni delala, kakor neprestano jokala. Zares! Ponudila ji je svojo lastno posteljo! Da!... Saj mi boste dali skodelico sadja; rada bi jo razveselila! Verjemite mi, ko vidim, da je človek surov — morda je postala iz nesreče tako surova, Bog ve, — pa se mi naenkrat duša omeči, tedaj mi je pri srcu kakor da je praznik! In takoj pomislim na svojo rajnico, Klavdijo Antonovno. Kako je imela ta blago dušo! Ah!...«

»Vendarle je dobro, ko nisem hudobna! je mislila Manjička pri sebi, ko se je na nizi pojavila nepričakovana jed. Morala je pomisliti tako, ker je Hivirjin obraz izdajal vse njene tajne misli in občutke. Po vsem njenem vedenju, po umiljenem glasu, po tem, da se je neprestano zagledavala v Manjičkine oči, se je moglo sklepati, da je bila ta jed pripravljena ravno zanj in da je bila takorekoč dar Hivirjinega hvaležnega srca.

(Dolge prih.)

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dolge.)

Ko se je namestila na novi postelji in začutila, da ji je zelo udobno, je opazila, Manjička, da so ji prvokrat, odkar je tu v Marlovki, živci mirni, in da na dušo ne lega moreča tesnoba. Zahotelo se ji je, da bi zaspala, in zazdelo se ji je, da bo to spanje pokojno in sladko. Odločila se je, da odloži nadaljno čitanje dnevnika Klavdije Antonovne na jutri.

»Vendar vidim,« je pomislila z nasmehom, ko ji je že polsen zatiskal oči, »da je dobro, če nisem hudobna. Prijaznost, ki sem jo napravila materi, mi je že nagradila Hivirja: kako mehka in udobna je ta-le postelja!«

XI.

Zjutraj je vstala Marja Vladimirovna s svežo in zdravo glavo, kar se ni dogajalo ravno pogostem v Marlovki. Tu jo je vedno dražil jednolični tek dneva; v postelji je legla nejevoljna in bolna, spala je nemirno in zbudila se je s težko glavo, kakor da je izpila mnogo slabega vina. Dan pa je prinesel s seboj tisoč vzrokov za nova ogorčenja in vse življenje se ji je

gospodarski in kulturni razvoj ovirati. Ta nenaravna razcepljenost in to neumestno pterostvo je krivo, da mora slovenski narod se v dvajsetem stoletju tračiti svoje najboljše moči v boj za najprimitivnejše, narodne in politične pravice, za ljudske, meščanske, obrtne, kmetijske sile, za upoštevanje nasega jezika v državnih in avtonomnih uradih, da o srednjih in visokih solah niti ne govorim. Vecina slovenskega naroda se mora boriti za pravično razdelitev volilne pravice v državni zbor in v samoupravne zastoje. Kljub vsem tem skrajno neugodnim razmeram je slovenski narod v drugi polovici devetnajstega in v prvem desetletju dvajsetega stoletja kulturno in gospodarsko tako napredoval, da sme s popolnim zaupanjem gledati v bodočnost. V Trstu, v Pulju, v Gorici, v Celju, v Mariboru, v Ptuj in v drugih štajerskih in istrskih mestih se slovensko (in hrvatsko) meščanstvo tako množi in v trgovini in obrti uveljavlja, da mu nemške in italijanske večine ne bodo mogle več dolgo kratiti političnih in narodnih pravic.

Ako smo se pa celo v teh skrajno neugodnih političnih in kulturnih razmerah tako razvili, bi se morali avstrijski državni končno vendar le vprašati, ali ni tako postopanje proti Slovincem velik in neodpustljiv greh na državnih celokupnosti? S tem, da se s to krivično in protinaravno politiko Slovence v političnem in kulturnem obziru ovira, se ob enem silno zadržuje gospodarski razvoj za Avstrijo tako važnih južnih dežel ter se po nepotrebnem neti nade Všenemcev in Italijanov na te province. V interesu države bi bilo, da se tako priden, zmožen narod, kakor je slovenski, podpira in njegov vsestranski razvoj pospešuje. To bi bila edina prava, v resnici avstrijska politika, ob enem pa tudi najizdatnejša utrdba države proti eventualnim tujim navalom na slovensko v stratežičnem in gospodarskem obziru silno važno ozemlje.

Ko bo Slovenec v resnici gospod na svoji zemlji, bodo sanje o nemškem mostu do Adrije za večno pokopane, in italijanske težnje, razširiti svoje meje do Reke in Nanosa, mrtve. Čem manj Nemcev in Italijanov bo na slovenski zemlji, tem trdnjša bo avstrijska oblast na jugu. Slovenske zemlje so vrata v Adrijo in ključ na Balkan. Na to bi avstrijski politiki ne smeli nikdar pozabiti.

Gledé goriškega deželnega zbora moramo popraviti trditve, da je v tem dež. zboru enako število slov. poslancev z laškim številom. Lahi imajo 15 poslancev, Slovenci 14, virilist nadškof ne hodi v zbornico. Glavar je vzet iz večine. Če bi bil glavar Pajer le predsednik zbornice, kakor je bil pokojni grof Coronini, potem bi bilo poslancev na slov. strani 14, na laški 14; ali Pajer glasuje tudi na predsedniškem mestu in tako so Lahi sedaj v večini z enim glasom.

(Konec pride.)

Zahvala iz Sofije

goriškemu odboru za Rdeči križ slov. balkanskih držav.

Predsednik odbora je dobil koncem preteklega meseca iz Sofije tako-le pismo:

Velečenjeni gospod

Dr. Peter Medvešček

v Gorici.

Gospod predsednik!

Čast mi je z vso hvaležnostjo odgovoriti na Vaše (dotično slavnega odbora za rdeči križ) cenjeno pismo z dne 29. listopada ter na drugo z dne 14. grudnia m. l. sledeče:

Prvo svoto, poslano obenem s prvim pismom, 2500 kron = frco. 2590.68 ctm. sem v smislu Vašega naročila razdelil tako-le:

Bolgarskemu rdečemu križu 1500 frc. (leva),

Srbskemu rdečemu križu 1000 frc. (dirana), Skupaj 2500 frc.

Ostalih 90 fr. 68 ctm. sem zaradi zaokroženosti omenjenih svot pridrži za prihodnjo razdelitev.

O tem velečudnem daru Vašega Slavnega odbora, kateremu ste Vi dostojni g. predsednik, pisano je v tukajšnjem

vladinem časniku »Miru« št. 3728 dne 29. novembra in v nekaterih drugih sofijskih časnikih.

Kr. srbski konzul in blaginjak rdečega križa bolgarskega, sta mi poleg svoje srčne zahvale, katero naj izročim slavnemu Goriškemu odboru, izrazila še svoje začudenje, kako je mogoče v takem kraju kakor je Goriški tako znatno svoto za blagi namen zbrati; sicer, pa ni važno, kolika je ta svota, ampak glavno je, da pride iz obmejnega, toliko zavednega in rodoljubnega kraja južnega Slovanstva.

Z veseljem in ponosom kot Slovenec Vam to sporočam.

Zdaj ste nas pa spet iznenadili še z drugim lepim darilom. Ravno kar sem sprejel Vaše cenjeno pismo z dne 14. decembra, v katerem mi javljate, da pošiljate 2.700 kron (dva tisoč sedemsto kron) potom Wiener Bankvereina v prid bolgarskemu in srbskemu rdečemu križu.

To svoto pa mislim, kedar je sprejemem, razdeliti morebiti tako-le, ako bo Vaš slavn odbor v to privoli:

1000 frc. (leva) bolgarskemu rdečemu križu,

1000 dinarjev (frc.) srbskemu rdečemu križu,

a 700 frc. (leva) za ubožne sirote padlih v boju bolgarskih junakov, posebno za marljive, blagonravne in ubožne dijake srednjih šol, kateri so izgubili očete, svojo edino podporo pri študijah, na bojnem polju v borbi za krst častni in svobodo zlato.

Imena takšnih se še zdaj ne ve, ker še vlada do danes ni razglasila spiskov padlih vojakov. In masikateri ubogi, nadarjeni dijak, še goji sladko nado, da se vrne njegov mili oče, ki ga je z žulji svojih rok izdrževal v šolah. A — žal, ne bo ga nazaj — padel je izpolnivi svojo dolžnost za vero in dom. Kaj bo zdaj revež-dijak začel? —

Ako bo dobil kakih 100 leva podpore od žuljavih rok slovenskih trpinov, ki so si to pritrkali od svojih ust, gotovo bo do smrti pomnil z blagodarnostjo slovensko blago dušo, ki mu je pomagala znatno v prvih potrebah v najtežjih časih.

Velečenjeni gospod predsednik! Blagovolite se o tem posvetovati v Slavnim »Goriškim odborom za rdeči križ« in mi naznaniti, ako se strinjate s to razdelitvijo.

K omenjenim 700 frc. še pristoje m razliko med kronami in franki, katera je — kakor zgoraj izračunano, bila — frc. 90'68 ctm, a bo pri drugi pošiljati še nekoliko večja.

Prosim lepo, da sprejmete in sporočite v imenu vseh obdarovanih ranjencev in sirot najprisrčnejšo zahvalo vsem p. n. dariteljem za njihove blagovoljne prispevke, kakor tudi Slavnemu Odboru za njegov veliki trud v korist trpečim bratom Jugoslovanom na Balkanu!

Z odličnim spoštovanjem

Prof. A. Bezenšek.

Naša prva skrb.

Za Slovence je bila lanskó leto preskušnja, koliko premorejo blaga srca v požrtvovalnosti. Razun neštevilnih domačih potreb je bilo treba dokazati v dejanju, kako globoko je zasajena v naših srcih slovanska vzajemnost. Preskušnjo smo prestali slavno, da se nam morajo tudi veliki narodi diviti. Mnogo čez 100.000 K smo zbrali za svoje ljubljene slovanske brate na Balkanu. Četudi je ta svota v primeri z ogromnimi žrtvami vojne le samo drobčina, vendar našo dobro voljo mora vsakdo ceniti in spoštovati.

Bilo bi hudodelstvo, ako bi bil hotel kdo ovirati dejanske simpatije, zato smo zapostavili svoje lastne potrebe. Naše dobrotvorne organizacije so molčale, čepravno jih je trla velika skrb. Med temi imamo v mislih našo glavno rešiteljico »Družbo sv. C. M.«

Skoraj tri mesece so bili njeni dohodki v izkazih po časopisih obupno skrčeni, a izdatke ima trajne. Ker je skoraj ves razpoložljivi kapital z dedščinami vred zazidala v Trstu in drugod, skrbelo je resne rodoljube, kaj bo z našo miljenko.

Sedaj je konec žrtvam na zunan. Čas je torej, da se znova oklenemo lastne reševalne akcije ter letos nadomestimo naši šolski družbi lauske nedostatke. Druž-

bo čakajo baš letos dve novi, velevažni, a tuji uragi akciji na narodni meji. V drugi notici povemo, kakšni so bili viri družbe iz nase dežele.

Ker gicne obeh goriških podružnic še niso račun zaključeni, ne moremo reci, ali smo na Goriškem napredovali ali nazadovani. Ako niste podružnici v Gorici nazadovani, imen bomo par sto kron napredek. Nekaj podružnic se je lepo oživeo, par podružnic pa ni poslalo nikakih prispevkov.

Naj bi letos podružnice razvile najživahnije tekmovanje. Vsaka podružnica naj bi si štela za najvišjo narodno čast, da gledé dohodkov in števila članov napreduje. Kjer je stevilo letnikov izčrpano, naj se pridobi cimveč podpornikov. Glavni vir dohodkov pa so podružnične prireditve, ki bi se naj vršile pozimi v manjšem, poleti pa v večjem obsegu.

Letos praznujete 25 letnico podružnic v Brdih in v Kanalu. Gotovo pristanite jubnej na način, ki bo donesel glavni družbi čimnajveč dohodka.

Take prireditve so najlepša prilika, da kak govornik navduši zoran občinstvo za našo plemenito in prevažno narodno obrambo. Veselice se naj prirejajo s čim najmanjšimi stroški brez drage godbe. Pijača in jestvine naj bodo v lastni režiji, cesar ne bo noben resnično narodni gossumničar prirediteljem zameril.

Podružnice naj ne pozabijo pravočasno na letni občni zbor, ki se naj izvrši po mogočnosti pozimi. V odbor se naj volijo le agilne in za stvar dovzetne osebe, ki ne gledajo samo na čast. Odborniki naj si razdele delo med seboj. Eden naj ima na skrbi nabiralnike, ki naj bodo v vsaki gostilni na vidnem kraju. Izpraznuje jih naj vsaj vsaki drugi mesec ter pošilja denar z razkazilom, kje in koliko se je nabralo, glavni družbi. Drugi odbornik naj vpliva na trgovce in gostilničarje, da bodo naročali in razpečavali družbeno blago. Tretji odbornik naj pridobiva naročnike za družbeno glasilo »Slovenski Branik« (naročnina le 3 K). Člane pa naj pomagajo pridobivati vsi odborniki odmerjeno po ulicah, okrajih, vaseh itd. Nabrani denar naj se sproti pošilja glavni družbi, a vselej naj se razločno zapiše, iz kakega vira je. Napačno je, denar kje nalagati ali ga celo doma hraniti, češ, da bo večja svota. Družba že sama plodonosno nalaga denar, ki ga sproti ne potrebuje. C. M. podružnice naj bi bile v vsakem kraju glavno zbirališče vseh zavednih narodnih slojev. Ako tudi nobeno drugo društvo ne bi moglo uspevati, obrambno društvo mora živeti. Tako je pri Nemcih, posebno po Kočevskem, kjer nimajo nikakih drugih društev, a podružnice »Schulvereina« in »Südmarke« prospevajo v vsakem gnezd. C. M. podružnice pa naj ne bodo le zbiralka denarja, temuč tudi učiteljice narodne zavesti, kar se doseže ravno s prireditvami in agitacijami agilnih odborov.

Delajmo, poučujmo, žrtvujmo, saj gre za nas in za našo boljšo bodočnost!

Izkaz o obisku srednjih šol.

C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je priobčilo v začetku tega meseca izkaz o obisku srednjih šol v tostranski državni polovici.

Po tem štejejo v tekočem šolskem letu gimnazije 108.192 obiskovalcev, in sicer 103.395 učencev in 4.797 učenk; realke 49.797 učencev in ženski liceji 11.151 učenk.

Vse srednješolsko dijaštvo znaša torej 157.989 učencev in 15.948 učenk.

Na Primorskem se deli dijaštvo sledeče:

C. kr. gimnazija v Gorici: od delki z nemškim učnim jezikom 535; od delki z italijanskim učnim jezikom 247; od delki s slovenskim učnim jezikom 290.

C. kr. gimnazija v Trstu: z nemškim učnim jezikom 644; I. mestna gimnazija v Trstu z italijanskim učnim jezikom 436; II. mestna gimnazija v Trstu z italijanskim učnim jezikom 348.

C. kr. gimnazija v Kopru z italijanskim učnim jezikom 231; deželna realna gimn. v Pazinu z italijanskim učnim jezikom 171; c. kr. realna gimnazija v Pulju z italijanskim učnim jezikom 219; c. kr. gimnazija v Pazinu s hrvaškim učnim

jezikom 173; mestna nižja realna gimnazija v Voloski s hrvaškim učnim jezikom 111; c. kr. drž. gimn. v Pulju z nemškim učnim jezikom 111.

Skupaj 3576 gimnazijcev.

C. kr. realka v Trstu z nemškim učnim jezikom 482; I. mestna realka v Trstu z italijanskim učnim jezikom 649; II. mestna realka v Trstu z italijanskim učnim jezikom 455.

C. kr. realka v Gorici z nemškim učnim jezikom 415.

C. kr. realka v Pulju z nemškim učnim jezikom 191.

Skupaj 2192 realcev.

Mestni ženski licej v Trstu z italijan. uč. jezikom 679; Licej šolske družbe v Trstu z nem. uč. jezikom 160; Licej Notre Dame v Gorici z nem. uč. jezikom 141; deželni ženski licej v Pulju z italijan. uč. jezikom 174.

Skupaj 1154 gojenk.

Vseh srednješolcev je na Primorskem 6922.

Kriza v odločilni fazi.

Mirovni delegatje so še v Londonu. Čakajo na noto velesil, ki bo predložena te dni, morda že danes ali jutri, turški vladi. Od tega, kak odgovor da turška vlada na noto, je odvisno, ali odpotujejo delegatje in se začno zopet boji, ali bo zopet sklicana konferenca ter se končno morda le sklene mir.

Gledé note, ki se predloži Turčiji, so se zedinile velesile, da se pove Turčiji brez vseh ovinkov, da naj odstopi Odrin; odločitev gledé otokov v Egejskem morju pa naj se prepusti velesilam.

Grozila je vojna med Bulgarijo in Rumunijo. Ali kakor glasijo današnja poročila, **take vojne ne bo**, marveč se vsa stvar med Rumunijo in Bulgarijo poravnava mirnim putem. Rumunija pač dobi toliko, da bo zadovoljna. Obe državi sta po zadnjih poročilih pripravljene predložiti svoje sporne stvari razsodišču v Hagu.

Kakor se poroča iz Londona, je po konferencah med tamkajšnjim rumunskim poslanikom in dr. Danevom bilo razglašeno, **da med Bulgarijo in Rumunijo ne obstoji nič takega več, kar bi se ne dalo zravnavati v miru**. Tu vmes je srečna intervencija Anglije. Sir Grey se trudi tudi, da bi se kmalu sklicala zopet mirovna konferenca. On sam kot častni predsednik je pripravljen sklicati jo.

Poslaniki v Londonu zbirajo dalje. — Albanski odposlanci v Londonu niso zadovoljni s sklepom poslaniške konference, da naj bo Albanija avtonomna, marveč zahtevajo popolno neodvisnost Albanije....

Kriza se nahaja sedaj v odločilni fazi. Besedo ima Turčija. Kakor odgovori na noto, tako bo: ali boj ali mir v najkrajšem času.

Menda se tekom tega tedna dožene gotovost za mir ali pa se razplete nova vojna in Bog zna, kaj bi še iz te sledilo!

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Tržaški namestnik Hohenlohe se mudi na Dunaju v svojih uradnih poslih; ima se tudi dogovoriti s centralno vlado gledé sklicanja primorskih deželnih zborov.

Poslanska zbornica se snide najbrže 24. t. m.

Seja večinskih strank na Dunaju se je vršila včeraj. Razpravljalo se je o malém finančnem načrtu. Vlada namerava predložiti načrt o povišanju osebno-dohodarin, davka in davka na žganje. Dohodki iz teh davkov se porabijo za pokritje stroškov nove službene pragmatike. Finančni minister se je izjavil za povišanje osebno-dohodarskega davka pri več kot 10.000 K dohodkov, kakor je predlagal poslanec dr. Steinwender. Zaleski je predložil tudi načrt o novem davku na vžigalice, ki da državi 10 milijonov K na leto.

Dr. Kramar je imel v nedeljo v Pragi govor, v katerem je med drugim povdarjal, da po dogodkih na Balkanu se mora Avstrija odločiti za vladanje s Slovani ali proti njim. Kramar misli, da bo to vprašanje rešeno ugodno! On predlaga za najbolje rešenje jugoslovanskega vprašanja preustrojenje Avstrije na federalistični podlagi.

Inozemstvo.

Nemški cesar obišče našega cesarja v marcu ali aprilu, ko odpotuje, kakor vsako leto, na otok Krk.

Srbija je postavila v balkanski vojni na bojišče 360.000 dobro izvežbanih in navdušenih vojakov. Za nekaj let bo imela Srbija vojakov pol milijona.

Darovi.

Seznam darovateljev za naše vojake na meji: Venuti Valentin K 3, Kersovany Josip K 1, Oktavija pl. Bosizio K 5, Mihael Musina K 5, skupaj K 14. Glasom prejšnjih seznamov 1608'40, skupaj 1622'40.

Domače vesti.

V šesti činovni razred je pomaknjen ravnatelj tukajšnjega moškega učiteljskega gospod Viktor Bežek.

»Banka Popolare Goriziana«. — Razprava v Trstu je končana. Razsodba bo proglašena v četrtek 16. t. m.

Družabni večer »Slovenske Čitalnice« v Gorici se zopet vrši v četrtek, 16. januarja, v rezervirani dvorani hotela pri »Zlatem Jelenu«. Te domače prireditve zaslužijo pač večjega obiska toliko od strani članov kakor tudi ostale goriške inteligence. Pričakuje se, da se stalnim obiskovalcem teh neprisljnih zabav pridruži še vsaj toliko novih in prepričani naj bodo, da jim ne bo žal. Gospej Koren se mora priznati, da se je res potrudila in jako ukusno priredila prej tako zanemarljivo dvorano za plesno zabavo, da je tudi postrežba v vsakem oziru izvrstna, ni potreba še posebej omenjati.

Na izrednem občnem zboru Goriške Čitalnice je bil na predlog svetnika dr. F. Kosa izvoljen na mesto odstopivšega predsednika Jos. Medveda dosedanj podpredsednik dr. A. Gradnik, za podpredsednika prof. Jaka Zupančič in za odb. nam. davčni uradnik Josip Silič. Upati je, da bo tako spopolnjeni odbor kos svoje nalogi, ki ga čaka in bo Čitalnica res tudi na zunaj to, kar bi morala biti, namreč predstavljateljica goriške slovenske inteligence. Dolžnost vseh članov pa je, da odbor tudi pri društvenih prireditvah podpirajo in skušajo po možnosti pridobiti v svojih krogih novih članov. Kdor bi želel pristopiti, temu so društvena pravila kakor tudi imenik vseh članov v društvu samem na razpolago.

Tečaj za slovensko in nemško stenografijo. — Trgovsko in obrtno društvo naznanja, da se vrši danes sestanek glede tečaja ob 7. uri zvečer v Šolskem domu. Opozarja se, da pridejo tudi oni, ki se še hočejo upisati, danes gotovo k sestanku, ker se potem ne bode več sprejemalo.

Sloviti postajenačelnik Wieser v Gorici je pred kratkim avanziral in dobil naslov: inšpektor. Ali ostane v Gorici tudi kot inšpektor? Z neke strani smo čuli, da bi utegnil zapustiti Gorico po preteku kakih 5 mesecev?

Čitalnični plesni venček v Gorici se bo vršil, kakor že naznanjeno, v soboto 25. t. m. v dvorani Trgovskega doma. Pri plesu igra vojaška godba tuk. pešp. št. 47. Vstop imajo le člani, njihove rodbine in vabljeni. Kdor bi pomotoma ne dobil vabila, naj se blagovoli obrniti naravnost na čitalniški odbor.

Goriški prošt dr. Faidutti — škof v Poreču? — Naš prošt je bil že parkrat kandidat za škofa. Pošiljali so ga v Trident in Trst, ali ostal je le še prošt. Sedaj ga pošiljajo v Poreč in njegovo kandidaturo za poreškega škofa lansira »Triester Tagblatt«. Ta list pravi, da je že skoro gotovo, da bo goriški prošt dr. Faidutti škof v Poreču. »Hrvatska«, glavno glasilo hrvaške stranke pravi, piše, da bi bilo prav, če postane škof starodavne poreške škofije, v kateri je ogromna večina prebivalstva čisto hrvaška, kak hrvaški duhovnik. Ali neprijatelji Hrvatov v Primorju so napeli vse sile, da postavijo za škofa kogar si bode, samo ne Hrvata. »Hrvatska« dostavlja še, da bi bilo imenovanje Faiduttija za škofa v Poreču za istrske Hrvate provokacija in radi tega omenjeni list noče verovati raznešeni vesti.

Kakor znano, je prošt Faidutti doma iz Slovenske Benečije, sin slovenskih štarišev in zna slovensko popolnoma. Ko je

prišel v Gorico, je veljal za slovenskega duhovnika; pozneje, zlasti za časa Missie, je krenil povsem na laško stran.

Sneg v Gorici. — V soboto je bil začel naletavati, v nedeljo pa je poštereno snežilo, da se je sneg usedel po Gorici. Včeraj je bilo zmrzneno po tleh, danes se ga vidi še malo po strehah, dvoriščih in vrtih. Lani je bil nas presenetil, letos se je zopet pokazal. Svoj čas je bila v mestnem proračunu svoja za kidanje snega, potem je niso več stavili v proračun, ker leto za leto ni bilo nič snega. Če nas še obišče bo treba kidati in čediti, kar stane denar. — Da bi se bil v nedeljo in ponedeljek kdo zmisli na magistratu, da treba spraviti sneg s trotoarja in očistiti prehode, to je pri obstoječih razmerah na magistratu nemogoče. Nekemu gospodu je na Kornu na ovinku v ulico sv. Antona na krivem trotoarju spodrsnilo, da je padel. — Po trotoarju so bile velike luže, kar kaže, kake poprave je potreben trotoar. Toda kdo se zmeni za take potrebne reči! Gorica je v tem pogledu res — italijanska!

V Gradšču ob Soči je znozel 39 letni Jakob Gorjan, sodar, doma iz Opatjega sela. Hoteli so ga peljati v deželno umobolnico, ali revež jim je skočil skozi okno ter se nevarno poškodoval. Ko so ga potem peljali v Gorico, je na poti umrl.

Z višine 4 metrov je padel delavec Tomaž Tazin pri delu za most v Zagraju. Ima težke zunanje in notranje poškodbe. Prenesli so ga v goriško bolnišnico.

Central Bio. — Vspored za danes in jutri je jako zanimiv in prinaša sledeče slike: 1. Tiflis, krasna potovalna slika. 2. Kako se maščuje kinematograf. Jako zanimiva veseliga. 3. Srce živali, drama. To sliko se predstavlja le pri popoldanskih predstavah. 4. Letalne poskušnje s hydroplanom. Jako lepa slika. 5. Sramotno znamenje. Senzacionalna drama v 3 delih. Ta slika je bila odlikovana skoraj na vseh večjih razstavah in je res nekaj lepega. 6. Obrambni plašč.

V četrtek se bo predstavljala slika: »Ljubinski roman revne deklice.« Ta film je naravnost nekaj izredno lepega in je dosegel v vseh krajih obče odobravanje.

Psov je ujel konjedec v Gorici lani 64; 22 so jih vrnilo gospodarjem, druge so ubili.

Iz nabiralnika cerkve Srca Jezusovega v Gorici, katero gradijo, je bil ukraden ves denar. Tatove iščejo. Tatovi so bili posejili tudi pisarino delovodje, pa niso dobili niti vinarja.

Radi iatvine v vili Nordisovi v Solkanu so bili še aretirani krčmar Ivan Gombač iz Trsta, Peter Ličen iz Krmina in Karol Delpin iz Podgore.

Narodna obramba.

Vzorne C. M. podružnice, ki so lani v dohodkih napredovale, so bile na Goriškem sledeče (v oklepajih povedo številke za koliko kron je vsaka podr. napredovala): Vrtojba (452), Kanal (292), Devin (250), Krmin (170), Sežana m. (124), Ajdovščina ž. (107), Tolmin ž. (105), Tolmin m. (103), Cerklje (100), Pevma (36), Ajdovščina m. (35), Kred (27), Prvačina m. (20), Brje (16), Komen (14), Tomaž (7), Lokavec (6). Za obe podr. v Gorici še niso zaključeni računi. Ako sta te dve podr. ostali z dohodki na višini leta 1911, imeli bi splošno na Goriškem blizu 1000 K napredovanja. Lepe uspehe izkazujejo nove podružnice, in sicer Krmin 178 K, Podgora 110 K, Bilje, Dutovlje in Štanjel pa okroglo po 100 K.

Nove hrvaške in slovenske šole v Istri. — Istrski deželni šolski svet je sklenil v svoji zadnji seji, da se otvorijo nove hrvaške šole v krajih: Tupljak, občina Pazin, Kunj, občina Labin, Vela Učka, občina Boljun, Morgani, občina Kanfanar, Brgrad, občina Buzet, Grimalda, v isti občini, Baderina, občina Poreč, Zvoneča, občina Kastav, Jurdani, v isti občini. Slovenske pa v občinah: Buzet v Rakitovici, Podgrad v Pregarju, Marezige v Borštu. Dovoljene so zasilne šole tudi v vaseh Srdoči in Saršoni v Kastavski občini. — Dovoljene so nove šole, poklicani faktorji pa se morajo sedaj čuvati in se truditi, da se te šole tudi res otvorijo. Kajti 18 je še neotvorjenih, dasi so bile že davno dovoljene, 45 prošelj za nove šole je še nerešenih, vloži pa se jih še okoli 50.

Treba pa tudi pribiti, da so v Istri v 54 krajih laške šole, kjer se slovanska deca iznaručuje; 29 teh laških šol je v čisto hrvaških krajih! Koliko prosvetnega dela je še treba v Istri!

Prosveta.

Beethovenovo »Missa solemniss«, to veliko svetovno delo, je sklenilo proizvajati na treh koncertih v letošnji spomladski pevsko in glasbeno društvo v Gorici.

V največjih mestih se »Missa solemniss« le redko proizvaža in brezdvomno bodo ti koncerti za Gorico in za Slovence sploh velikanskega kulturnega pomena. To delo je zloženo za mešan zbor, soli in orkester in obstoji iz več delov. Ker ima zbor vseskozi veliko vlogo s krasnimi, grandioznimi partijami, mora biti v vseh glasovih zastopan v precejšnjem številu. Da bode moglo društvo izvršiti ta veliki namen vsestransko dobro, vabi vse bivše in tudi nove, v zborovem petju vsaj nekoliko izurjene pevke in pevce k pristopu v zbor. Velike koristi in lastnega užitka, ki ga ima vsak pevec s sodelovanjem pri takem umotvoru, ni treba posebej povdarjati. Treba je le nekoliko resne volje in veselja do rednega študija.

Ker se prične za vajami že ta teden, prosimo nove p. n. pevke, da se zgledajo v četrtek ali ponedeljek ob 6. uri zvečer, p. n. pevce pa, DANES, V TOREK ali v petek, ob 8¹/₂ zvečer v »Pevskem in glasbenem društvu« v ulici sv. Ivana št. 7. I. nadstropje.

Znani slovenski igravec Danilo bo praznoval dne 27. t. m. 35-letnico svojega delovanja v slovenskem gledališču v Ljubljani.

DOPISI.

Iz krminskega okraja.

Na Dobrovem je umrl dne 9. t. m. v starosti 89 let Radeckijev veteran Anton Markočič. Kot vojak 9. lovškega bataljona se je udeležil vojne v Italiji pod maršalom Radeckijem. V bitki pri Novari dne 23. marca l. 1849. bil je od puškine kroglice ranjen v nogo. Prejemal je malo pokojnine. Pokojnik je bil do zadnjega popolnoma vedrega uma. Pogreba se je udeležilo mnogo občinstva z županom in starejšinstvom.

V Krminu je izvoljen za župana zopet baron Locatelli.

Iz goriške okolice.

Kolesarsko društvo »Solkan« v Solkanu vabi na plesni venček, ki bo v nedeljo, dne 19. jan. 1913. v prostorih gosp. Al. Mozetiča. Začetek ob 8. uri zvečer. Pri plesu svira železničarska godba na lok. Med plesom prosta zabava. Ob polnoči 1 uro odmor. Vstopnina k plesu za člane v kolesarski opravi 1 K 50 vin., za člane 2 K, za nečlane 2 K 50 vin. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

Prevali nad Solkanom. — Neka poštna pošiljatev je prišla iz Karlovca v Solkan v dveh dneh; ali iz Solkana do nas je potrebovala potem še 12 dni. Kje tiči vzrok taki zakasnitvi?

Iz sežanskega okraja.

Pevsko in bralno društvo »Zora« v Koprivi vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor za nedeljo dne 19. t. m. točno, ob 1. uri pop. v društveno čitalnico z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Iz kanalskega okraja.

Kanal. — Dne 18. januarja 1913. se vrši v tukajšnjem hotelu pri zlatem levu V. lovski ples. Glede na splošno veliko zanimanje obeta ples biti jako lep. Prosi se one p. n. gospode in dame, katerim se pomotoma ni poslalo vabila, da se zgledajo po dopisnici pri odboru za prireditev lovškega plesa v Kanalu.

Sokolski vestnik.

Tel. društvo »Sokol« v Gorici naznanja, da se bo vršilo nadaljevanje občnega zbora jutri, t. j. 15. t. m. ob 8¹/₂ zvečer v hotelu pri »Zlatem Jelenu«. Želi se polnoštevilne udeležbe.

V. redni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v St. Andrežu je bil povoljno obiskan. Izvoljeni so: starosta: Leopold Zavadlav, podstarosta: Henrik Furlan, načelnik: Anton Rijavec, odborniki: Frano Nanut, Vladimir Furlan, Friderik Paškulin, Josip Marusič, Jožef Paškulin, Alojzij Mučič. Iz raznih poročil je bilo razvidno, da je »Sokol« v letu 1912 mnogo napredoval. Javnih nastopov se je vdeležil v Mirnu in v St. Andrežu.

Gospodarske vesti.

Društvo krčmarjev v Gorici bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 17. t. m. v prostorih tukajšnje trgovsko-obrtne zbornice.

Tridesetletnica poštne hranilnice.

Dne 12. t. m. je poteklo 30 let, ko se je ustanovila v Avstriji poštna hranilnica. Vprašanje o ustanovitvi poštne hranilnice je izprožil spomlad leta 1871. takratni trgovski minister, dr. Albert Schaffle. Poštna hranilnica je pričela posloovati 12. januarja 1883. Prvo leto je bilo vloženih nad 8 milijonov kron. Ze 28. oktobra 1883 so uvedli nekaj čekovni promet, ki so ga pa že leta 1887. izpopolnili. V 30 letih je poskočilo število vlagateljev poštne hranilnice na 2¹/₄ milijona. Čekovni promet, ki je znašal leta 1902 šele 3700 milijonov kron, je znašal leta 1912 9100 milijonov kron, clearinski promet, ki je znašal leta 1902 šele 2500 milijonov kron, je poskočil leta 1912 na 7400 milijonov kron. Čekovni in žiro račun pri poštni hranilnici ima nad 116.000 strank. Državne blagajne se čim dalje bolj poslužujejo poštne hranilnice, ki je stopila v zvezo tudi z ogrsko in z bosensko-hercegovsko pošto hranilnico. Poštna hranilnica je tudi v žiro-prometu s poštними čekovnimi uradi v Nemčiji in z važnimi bankami v Nemčiji, Italiji, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Švici.

Avstro-ogrski promet z Balkanom.

— Izvoz Avstro-Ogrske na Balkan je v minolem letu znašal: V Bulgarsko za 27.854.500 K, Grško 13.021.700 K, Črnogoro 2.208.000 K, Rumunsko 104 milijone 137.400 K, Srbijo 31.498.900 K, Turško 105.431.900 K, skupaj za 284 milijonov 151.900 K. Uvozilo pa se je v Avstro-Ogrsko iz: Bulgarske za 10 milijonov 432.000 K, Grške 16.572.800 K, Črnogore 958.580 K, Rumunske 65 milijonov 645.600 K, Srbije 10.473.600 K, Turške 50.665.600 K, skupaj za 154 milijonov 748.100 K.

Ogrska razredna loterija je prinesla lani svojim delničarjem čistega dobička K 605.591'31. Na posamezno akcijo pride dividende 108 K.

Tobačna tovarna in tovarna vžgalic v novih srbskih krajih. — V novih krajih Srbije postavi srbska vlada veliko tobačno tovarno in tovarno vžgalic. Proučavajo se načrti za nove tovarne in razmišlja se, kateri kraji bi bili najprimernejši za take tovarne.

Izvoz in uvoz Srbije. — V prvi polovici lanskega leta je izvozila Srbija blaga za 46.635.595 dinarjev, uvozila pa za 50.371.376 dinarjev.

Petrolejske rafinerije so povišale ceno petroleju o. 35 na 36 K.

Razne vesti.

Velik požar v Beogradu. — Pogorela je tovarna sukna, last bratov Ilićev. Zgorelo je tudi precej denarja. Škode na posloju in blagu je okoli 250.000 dinarjev. Listi sumijo, da bi bili zažgali tovarno sovravniki Srbije. Tovarna je izdelala v času vojne obilo uniform za srbsko vojsko.

Utonila sta dva angleška aviatika, ki sta vzletela za poskušnjo v zrak na novem biplanu Wickers. Huda eksplozija je vrgla oba aviatika v vodo, kjer sta utonila.

Črne koze v Trstu. — V lazaretu sv. Jerneja se nahaja 1600 Bošnjakov, med katerimi so se pojavile črne koze. Umrla je že več oseb, na novo 3.

Dalje na 4. strani.

Slovenici!

Podpirajte in poslužujte se

Prve slovenske brivnice v Gorici.

Gospodsk. ulica št. 1 (nasproti Montu).

Postrežba solidna in snazna. Za obilno obisk se priporoča. FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Drugače pri nas, drugače v Nemčiji. — Na glavnem kolodvoru v Hamburgu stoji D-vlak, pripravljen, da odide v Berlin, Draždane in na Dunaj. Po peronu hodi mlad navadno oblečen mož. Kraljevi pruski konduktor, vice v njem tulca, ga nagovori in mož mu pove, da je bil v Londonu na delu ter da je pozvan k železniškemu polku v Korneuburg; dostavi mu, da ima vožni listek tretjega razreda za osebnostni vlak do Dunaja in da se boji, da bo kaznovan, če pride prepozno. Konduktoru je potem pokazal svoje dokumente, na kar mu je rekel konduktor, da ko kliče kralja, je treba se hitro odzvati in mu velel, naj stopi v vagon D-vlaka. Avstrijski rezervist se je peljal v D-vlaku 528 km do Avstrijske meje. Ko je prestopil vlak avstrijski konduktor, rekoč mu: Ja, moj dragi, Vi morate iz tega vlaka izstopiti. Vi imate vožni listek za osebnostni vlak. Kar so Vam dovolili v Nemčiji, tega Vam jaz ne morem dovoliti. Tu se ne da nič napraviti... In ubogi avstrijski rezervist je moral ven iz D-vlaka in čakati na osebnostnega.

Samomor matere z dvema otrokoma. — V Gradcu je skočila skozi okno s svojima dvema otrokoma žena jetniškega paznika Lindičeva. Mati in en otrok sta obležala mrtva, drugi otrok je smrtno nevarno ranjen.

Laški delavec Cecondio v Hagendingu, Lorena, je napadel iz ljubosumnosti in sovraštva svojega gospodarja, mu z nožem iztaknil oči in ga razmesaril; potem je pobegnil.

Parni mlin je zgorel v Monzi v Italiji, last tvrdke Bardione. Škode je 400.000 lir.

3 milijone mark je poneveril notar dr. Becker. Aretirali so ga v Draždanih.

Ponesrečena ladja v ledu. — Norveška ladja »Walross« je obšla v ledu, ki jo je tako stisnil, da se je ladja potopila. Utonilo je 16 mornarjev.

Million kron za železničarska stanovanja. — V Črnovicah, kjer vlada hudo pomanjkanje stanovanj, zgradi železniško ministrstvo osem hiš za svoje uslužbenke s skupaj 108 stanovanji. Stroški so proračunani na 904.000 K.

Iz Save so potegnili 16 bomb. — Iz Brčke je došla vest, da so potegnili iz Save zaboj, v katerem je bilo 16 bomb, kakoršne se rabijo v armadi. Uvedena je preiskava.

Samomorilka pri 16 letih. — V Trstu je bila trup 16 letna Ivana Požar. Redar jo je našel v nedeljo zvečer ob 10^{1/2} v ulici Marko Polo, ko se je zvijala in zdihovala. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer je kmalu na to umrla.

Vzrok: najbrže nesrečna ljubezen. — Poziv srbskih novincev pod orožje. — Iz Beograda poročajo, da so bili preteklo nedeljo pozvani pod orožje vsi rekruti iz leta 1912.

Nesreča na morju. — Hamburški remorker »Roland« je trčil v danski parobrod »Axl«. — »Roland« se je potopil. Rešen je bil kapitan in trije mornarji, 5 jih je utonilo.

Rezervne bolnišnice v Beogradu. — Od 26 dosedanjih rezervnih bolnišnic v Beogradu je polnih še 14; od 66 rezervnih bolnišnic v celi državi je opuščanih 11.

Kmečki izgredi na Španskem. — Iz Orease na Španskem poročajo: Vsled slabe letine ogorčeni kmetje so bombardirali

s kamenjem občinsko hišo, izpraznili so žitnice, potem so šli v sosedne vasi ter so uničili vse, kar jim je prišlo pod roke.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Napredek vede!



Najenergичnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

- I RUBIN CASILE -

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tekoče itd. — Skatija konfetijev Casile K 4 —

konfeti Casile

N. Casile. Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cev (silinge) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravilo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tekoče itd. — Skatija konfetijev Casile K 4 —)

Iorubin Casile, najboljši protisifilitični in poživiljačo kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishijas, vnuju žlez, polnim madežem, izgubi semen, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojevalec urinov kiseline itd. — Steklenica Iorubina Casile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 350. Kdor želi večjih pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vso rezervno. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofolletti in Tromba. 6-21

Glavna zaloga

Palma podpetnikov



A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Samo mi prodajamo

turške srečke

na mesečne obroke po K 4.75.

Vsaka srečka mora zadeti vsaj čistih 240 frankov. — Imajo 6 žrebanj vsako leto in igrajo še do l. 1974.

Glavni dobitki po 400.000 in 200.000 frankov.

Prihodnje žrebanje dne 1. februarja 913.

Clou!!

3 srbske državne srečke iz l. 1886

na mesečne obroke po 3 krone!

Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov.

Različne skupine srečk v vsaki poljubni kombinaciji pod najkulantnejšimi pogoji. Zahtevajte prospekte!

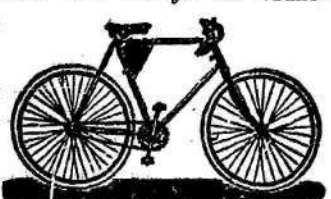
Zastopstvo Češke industrijalne banke v Ljubljani. 10-2



Kupujte samo dvokolesa »Allena«, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki



Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.

CENTRAL BIO GORICA Corso Verdi 32.

VSPORED

torek 14. in sredo 15. prosinca 1913

TIFLIS

Krasna potovalna slika.

Kako se maščuje kinematograf

Krasna veseloigra.

SRCE ŽIVALI

Drama.

Samo pri popoldanskih predstavah

Letalne poskušnje s hydro lažom

Po naravi.

Sramotno znamenje

Senzacionalna drama v 3 delih.

Samo pri večernih predstavah.

Obrambeni plašč

Komično.

Prednaznanilo.

V četrtek 16. prosinca

Ljubimski roman revne deklice

Tragedija sirote.

Vodstvo.

Popoldanske predstave so cenzurirane tudi za šolsko mladino in pričenjajo ob delavnikih ob 4. in 5., ob nedeljah in praznikih ob 3. in 5. CENE: I sedež v loži K 1, rezerv. prostori 80 v, I. prostor 50 vin., II. prostor 30 vin., III. prostor 20 vin., otroci in vojaki do narednika plačajo I. p. 40 vin., na II. 20 vin. in na III. 10 vin.

K večernim predstavam šolski mladini ni dovoljen vstop. Začetek večernih predstav ob 6, 7^{1/2} in 9, ob nedeljah in praznikih ob 6, 7^{1/2} in 9. CENE: I sedež v loži K 1.50, rezerv. p. K 1. I. prostor 60 vin., II. p. 40 vin., III. p. 30 vin. — Dijaki in vojaki do narednika I. p. 50 vin., II. p. 30 vin., III. p. 20 vin.

Ob nedeljah in praznikih Matine ob 11. uri.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79. Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na obnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadržnikom na vknjižbo po 5%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

Stanje 31. dec. 1911.: Zadržnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254.98. — Posojila: 1.068.002.—. — Rezervni zaklad: 100.451.56. — Vrednost hiš: 383.538.29.

Zaloga istrskih vin

prodaja na debelo

od 56 litrov naprej. Cene konkurenčne.

Zaloga se nahaja v Gorici

v ulici Formica št. 1.

Za obila naročila se toplo priporoča

lastnik

472-8

Henrik Apollonio.

Vratnice

iz valovite pločevine



izdelek prve vrste priporoča tržaška tovarna za izdelovanje vratnic iz jeklene valovite pločevine in lesenih izlozih

Ing. Ludv. Fischer TRST-ROJAN.

Sprejme se spretno in vpeljanega zastopnika za ta okraj.